

Møteinnkalling

Utvalg:	Stabbursdalen nasjonalparkstyre/Rávttošvuomi álbmotmeahccestivra
Møtested:	Stabbursnes Naturhus og Museum
Dato:	27.05.2015
Tidspunkt:	19:00 – 21.00

Ved eventuelt forfall er representantene selv ansvarlige for å gi vararepresentanten beskjed om å delta på møtet.

Nasjonalparkforvalter er tilgjengelig på telefon 78 95 03 77 / 409 12 470 eller e-post stabbursdalen@fylkesmannen.no.

Saksliste

Utvalgs-saksnr.	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr.
ST 14/2015	Registrering av deltakere, beslutningsdyktighet		
ST 15/2015	Godkjenning av innkalling og saksliste		
ST 16/2015	Valg av underskrivere		
RS 4/2015	Orienteringer		
RS 5/2015	Gjennomgang av innspill etter dialogsmøte med siidaer		
ST 17/2015	Søknad om dispensasjon til lavtflyging med helikopter og fangst/merking av snøugle i Stabbursdalen nasjonalpark, NINA		2015/1604

RS 4/2015 Orienteringer

- Forvalter informerer om forvalters permisjon og praktiske detaljer rundt dette.

RS 5/2015 Gjennomgang av innspill etter dialogsmøte med siidaer i Stabbursdalen nasjonalpark og landskapsvernområde

ST 17/2015 Søknad om dispensasjon til lavtflyging med helikopter og fangst/merking av rovfugl i Stabbursdalen nasjonalpark, Norsk institutt for naturforskning

Arkivsaksnr: 2015/1604-0

Saksbehandler: Karoline Salmila

Dato: 28.04.2015

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Stabbursdalen nasjonalparkstyre	ST 17/2015	27.05.2015

Saksfremlegg - Søknad om dispensasjon til lavtflyging og landing, samt fanging og merking av snøugle i Stabbursdalen nasjonalpark - NINA

Forvalters innstilling

Med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48 gis Norsk institutt for naturforskning (NINA) v/Karl-Otto Jacobsen dispensasjon til fangst og merking av rovfugl i Stabbursdalen nasjonalpark. NINA får dispensasjon til to (2) landinger med helikopter, samt dispensasjon til to (2) dager med lavtflyging under 300 meter.

Vilkår for dispensasjonen:

- Dispensasjon for fanging og merking av snøugle gjelder for perioden 20. juni til 20. juli 2015.
- Dispensasjon til to (2) landinger med helikopter for frakt av feltutstyr og personell gjelder i perioden 20. juni til 20. juli 2015. All flyging til og fra landingspunkt skal foregå i en høyde over 300 meter over bakken.
- Dispensasjon til to (2) dager med lavtflyginger under 300 meter, en (1) dag i perioden 20.-21. juni og en (1) dag i perioden 3. – 5. juli 2015.
- Flyging og landing med helikopter skal skje i dialog med Statens naturoppsyn (SNO). NINA er forpliktet til å rette seg etter eventuelle anvisninger fra SNO når det gjelder kjøre- og flygerute.
- Hvis værforhold forhindrer transport kan transporten utsettes av hensyn til helse og sikkerhet. Transporten skal da skje så snart værforholdene tillater det og SNO skal varsles om utsettelsen.
- Ferdsel og aktivitet skal minimaliseres og skje på en slik måte at fuglene påføres minst mulig forstyrrelse og stress. Unødvendig forstyrrelse av dyrelivet, herunder reinflokker, i området skal unngås.
- Denne dispensasjonen må medbringes i felt og fremvises ved kontroll.

- Etter endt sesong skal en kort rapport fra årets aktivitet sendes til Stabbursdalen nasjonalparkstyre.
- Det skal innhentes nødvendig dispensasjon til bruk av helikopter fra berørte kommuner.

Saksopplysninger

Stabbursdalen nasjonalparkstyre mottok søknad fra NINA den 22. april 2015. I sammenheng med søknaden om flyging og landing med helikopter i Stabbursdalen nasjonalpark søker NINA også tillatelse til fangst og merking av rovfugl.

NINA har siden 2001 drevet et forskningsprosjekt som omhandler kongeørnas rolle i konflikten mellom kongeørn og reindrift i Finnmark. De ønsker å øke kunnskapen om kongeørnens rolle i denne sammenheng, og en viktig del er å registrere hekkesuksess og fødevalg hos kongeørn. NINA har registrert over 50 kongeørnlokaliteter fordelt på kommunene Porsanger, Karasjok, Kautokeino, Tana og Alta. Å besøke alle lokalitetene er en tidkrevende jobb, og NINA planlegger derfor å bruke helikopter til dette, noe de har gjort siden 2004. De undersøker fjær- og blodanalyser. Ved de 15 mest intensivt overvåkede lokaliteter er det nødvendig å lande med helikopter. De vurderer å lande ved ytterligere 10 lokaliteter hvis de får finansiering til det. De gjennomfører også vårsjekk ved hjelp av snøskuter. Det er behov for lavtflyging ved alle reir, også de som ikke de lander ved.

Videre har NINA i samarbeid med Agder naturmuseum og Norsk ornitologisk forening hatt et snøugleprosjekt gående siden 2005. Arten er en sterkt truet rødlisteart. Formålet er blant annet å overvåke bestanden og å avdekke fuglens vandringsmønster mellom hekkeårene. Til overvåkningen har de benyttet satellittsendere som er påmontert 15 voksne snøugler. Det er påvist hekking i 2007 og 2011, hvor det i 2011 ble det beste hekkeåret for snøugle i Fennoskandia som er registrert siden 1978. De foreløpige resultatene fra dette har bekreftet at vi har en felles bestand med Russland. Det er også samlet inn mye annen viktig informasjon om snøgulenes hekkebiologi, og kunnskap og tidligere ukjente aspekter er avdekket. Hvis det blir hekking i år ønsker de å utstyre ytterligere 12 voksne snøugler med satellittsendere. De vil også samle inn data gjennom å ringmerke unger, innsamle fjær og blodprøver og å innsamle data om kullstørrelse, ungeoverlevelse og næringsvalg. De ønsker også å dokumentere spor etter eldre hekkinger for å se hvor lett det er å finne spor etter hekking i ettertid. Dette ble gjort for noen reir i 2012 og 2013. Dette er nyttig i forbindelse med etterkontroller av innkomne opplysninger om hekkinger. Skulle det bli hekking vil det bli behov for å frakte inn og ut personale for å drive feltarbeid.

NINA har til nå ikke fått midler til å starte en genetisk overvåking av jaktfalk i Vest-Finnmark. De vil likevel fortsette å samle inn fjær og blodprøver til DNA-analyser. Dette gjør de i samarbeid med Rovfuglgruppa i Vest-Finnmark (ROV), som har et større fjærmateriale fra perioden 1992-2014. Reirene ble besøkt til fots i midten av juni 2015, og resterende blir tatt i sammenheng med allerede planlagt helekopterflygning.

NINA har fått midler til et prosjekt på bestandsforhold og genetiske analyser av fiskeørn i Finnmark. Fiskeørn som tidligere er ringmerket i Finnmark er gjenfunnet

lengre øst enn fiskeørn som er ringmerket i Sør-Norge. De vil gjennom disse undersøkelsene avdekke om fiskeørn i Finnmark tilhører en annen hekkebestand enn fiskeørn lengre sør i Norge. Dette kan innebære at det kan være genetiske forskjeller mellom områdene. De vil sjekke en del av reirlokaltetene fra luften i forbindelse med overvåkingen av kongeørn i juli. De vil i tillegg samle inn mytefjær og eventuelt blod fra unger fra hekke-lokaliteter i Finnmark, Nord-Trøndelag og Østfold. De vil da gjøre svært korte bakkestopp.

NINA holder har som mål å unngå forekomster av tamrein under flygning med helikopter for å unngå unødvendig forstyrrelser. Prosjektet søker de nødvendige tillatelser for DNA-prøver, ringmerking, fangst og montering av satellitter fra Miljødirektoratet og Forsøksdyrutvalget.

Omfanget av flygingen i forbindelse med overvåking av kongeørn, fiskeørn og jaktfalk i Vest-Finnmark er begrenset til 3-4 dager og er planlagt rundt 3.-5. juli 2015. Overvåking av snøugle er planlagt 20.-21. juni 2015. Dette forutsetter at ikke værforholdene fører til endring av tidsperioder.

I Stabbursdalen nasjonalpark er det planlagt å fly den siste dagen i perioden 3.-5. juni, hvor det kun er behov for lavtflyging og ikke landing. For snøugle planlegger de å fly rundt 20.-21. juni. Dersom det blir feltarbeid på snøugle vil dette skje innenfor perioden 20. juni til 20. juli, hvor det blir behov for to landinger for frakt av feltutstyr og personell.

De søker i tillegg om å kunne fange og merke snøugle med satellittsendere hvis det skulle forekomme snøugler i nasjonalparken i år. Teknikken de benytter for å fange fugler er gjennom et fjernstyrt «bownet» eller et brett med myke fotsnarer som settes ved sitteplassen ved reiret. Det holdes kontinuerlig observasjon med fangstsystemet.

Regelverk

Formålet med vernet av Stabbursdalen nasjonalpark er å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander. I dette inngår blant annet å bevare en del av verdens nordligste furuskog, variert vassdragsnatur og gáisáene med et karakteristisk preg, samt geologiske forekomster og kulturminner.

I følge verneforskriften til Stabbursdalen nasjonalpark § 3 punkt 5.1 skal all ferdsel skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner. Videre kan Miljødirektoratet ved forskrift fastsette at dyrelivet eller enkeltarter skal være totalfredet i hele eller deler av nasjonalparken, jf. verneforskriften § 3 punkt 3.2 andre ledd.

Naturmangfoldloven (nml.) trådte i kraft 1. juli 2009. I lovens § 8 framgår det at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal bygges på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for å skade naturmangfoldet. Virkninger av et tiltak skal vurderes ut fra den samlede belastningen økosystemet blir utsatt for,

jamfør § 10. Forvaltningsmyndigheten skal blant annet særlig vurdere konsekvensene av en dispensasjon, for eksempel om andre kan tenkes å søke dispensasjon på samme grunnlag. Dersom det ikke foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger et tiltak kan ha på naturmiljøet, skal føre-var-prinsippet legges til grunn, jamfør § 9, slik at vesentlig skade på naturmangfoldet unngås ved at det treffes en beslutning på et for dårlig kunnskapsgrunnlag. Det skal fremgå av enhver beslutning som fattes ved utøving av offentlig myndighet hvordan prinsippene i nml. §§ 8-12 er vurdert, jf. § 7 i loven.

I verneforskrifter etter naturvernloven, herunder verneforskriften for Stabbursdalen nasjonalpark er det en generell dispensasjonsbestemmelse for vitenskapelige undersøkelser, denne bestemmelsen er ikke videreført i naturmangfoldloven. Alle eksisterende verneforskrifter etter naturvernloven skal fortsatt gjelde, jamfør naturmangfoldlovens § 77. Likevel gjelder naturmangfoldlovens § 48 i stedet for den generelle dispensasjonsbestemmelsen i gjeldende verneforskrifter. Denne bestemmelsen er også en sikkerhetsventil som skal fange opp uforutsette tilfeller eller spesielle/særlige tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet.

Dette innebærer at forvaltningsmyndigheten etter naturmangfoldloven § 48 kan gjøre unntak fra verneforskriften dersom tiltaket ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig jf. punkt 6.4.2, dispensasjon for "vitenskapelige undersøkelser" i rundskrivet "Forvaltning av verneforskrifter". I rundskrivet heter det at forvaltningsmyndigheten alltid skal vurdere nytten av et forskningsprosjekt opp mot omfanget av eventuelle inngrep eller tiltak og de ulemper forskningen ellers medfører. Det er først og fremst aktuelt å gi dispensasjon til tiltak når det er nødvendig for forskning. Forskningsaktiviteter som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør imidlertid kanaliseres utenfor verneområdet. Videre heter det at det vitenskapelige motivet bak vernet vil kunne begrunne en mer lempelig eller kurant dispensasjonspraksis når det ikke er tale om etablering av fast anlegg eller terrenginngrep i verneområdene. Tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene bør det som regel gis dispensasjon til, da slik bruk kan betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene.

Vurdering

Vernet av Stabbursdalen nasjonalpark skal beskytte dyrelivet mot unødig forstyrrelse eller trusler. Forskningsaktivitet som ikke trenger å lokaliseres til et verneområde bør derfor kanaliseres utenfor verneområder. Videre bør det gis dispensasjon til tiltak som bidrar til å fremme verneverdiene. En slik bruk kan også betraktes som et ledd i forvaltningen som utøves for å bevare verneverdiene. Forvalters vurdering er for dette forskningsprosjektet at den omsøkte aktiviteten er nødvendig å lokalisere til verneområdene, siden deler av de reirlokaltetene til kongeørn, jaktfalk, fiskeørn og snøugle som inngår i prosjektet kan befinne seg innenfor verneområdene av naturlige årsaker. Det vil være uheldig om verneområdene setter stopper for en helhetlig kartlegging av rovfugl i Finnmark. Forvalter vurderer at NINA innehar meget god kompetanse når det gjelder sårbare arter i området med bakgrunn i at dette prosjektet har pågått over mange år i de samme områdene. De har de nødvendige tillatelser for ringmerking, fangst og montering av satellitter fra Miljødirektoratet og forsøksdyrutvalget. Forvalter anser det derfor ikke å være i strid med verneformålet å tillate fangst, DNA-innsamling, ringmerking og montering av satellitter på fugl

gjennom dette forskningsprosjektet, jf. nml. § 12.

Kunnskap fra forskningsprosjektet vil være av stor verdi for rovviltforvaltningen i forhold til reindrifta i Finnmark. Denne forskingen bidrar til å øke kunnskapen om verneområdene, jf. nml. § 8, og kan bidra til å fremme verneverdiene. Samtidig kan det nevnes at det i høringsutkastet til eldre forvaltningsplan for Stabbursdalen var det lagt opp til å bruke kongeørn som et bevaringsmål i Stabbursdalen nasjonalpark og Stabbursdalen landskapsvernområde. Et av tiltakene i bevaringsmålet var å kartlegge reirlokalteter. Tiltaket som er omsøkt er generelt også viktig i forhold til kartleggingen av kongeørn og de andre rovfugl-artene som er vurdert til nær (NT) og truet og sterkt truet (EN) i Norsk rødliste for arter.

I Stabbursdalen er formålet først og fremst å bevare et stort naturområde tilnærmet fri for tekniske inngrep, for å sikre biologisk mangfold med økosystemer, arter og bestander, jf. nml. § 9. Påvirkningen som vil oppstå vil være kortvarig og det vil ikke sette varige spor, og tiltaket vurderes derfor isolert sett til ikke å påvirke verneverdiene nevneverdig. Det forutsettes at fuglene ikke forstyrres unødvendig mye og over uhensiktsmessig lang tid. Det forventes ingen miljøforringelse ved forskningsprosjektet, hvor kostnadene kan bli krev dekket av søker, jf. nml. § 11. Den samlede belastning, jf. nml § 10 vurderes derfor som liten. Forvalter anser det heller ikke som sannsynlig at mange andre søker om dispensasjon på tilsvarende grunnlag som NINA.

Ut fra det aktuelle forskningsprosjektets klare nytteverdi for forvaltninga finner nasjonalparkforvalteren at omsøkte aktivitet bør kunne tillates.

Forvalter anmoder til at NINA oppretter kontakt med reindrifta i området før flygning, for å avklare og gjøre reineiere forberedt før en eventuell forstyrrelse eller landing. I verneområde for Stabbursdalen er det 4 siidaer med følgende kontaktinformasjon:

- Láhtin-siida v/ Anna Ravna Gaup: Tlf. 418 55 018.
- Vuorja-siida v/ Samuel John Larsen Anti: Tlf. 977 05 174
- Njeaiddan-siida v/Per Inge Johansen: Tlf. 480 46 610
- Skaiddaduottar-siida v/Rasmus John S. Anti: Tlf. 481 98 885/454 88 968
- www.reinbeitedistrikt16.net har oversikten over sommersiidastyene.

Landing med helikopter omfattes av motorferdselloven. Forskningsinstitusjoner må søke kommunen som motorferdselmyndighet om dispensasjon fra motorferdselloven i forbindelse med landing, også inne i verneområder med særskilte motorferdsel forbud i verneforskriftene. Kommunen kan innvilge tillatelse etter motorferdsellovens § 6. Landing med luftfartøy rammes ikke av det særskilte motorferdsel forbudet i Finnmark og Nord-Troms fra og med 5. mai til og med 30. juni.